

Fattige må ha rett til aktivitet, ikke bare plikt

Mange går i årevis uten å få hjelp.

FATTIGDOM

MARCOS AMANO
Daglig leder, Stiftelsen Robin Hood Huset

ARBEIDS- OG SOSIALMINISTER Anniken Hauglie har uttalt sin bekymring for at altfor mange innvandrere står utenfor arbeidslivet og er passive trygdemottakere. Det er ikke vanskelig å dele hennes bekymring for folk som henvises til å passivt motta sosialhjelp eller andre ytelser fra Nav, og jeg er enig i at det ikke er bra verken for den enkelte eller for samfunnet.

Regjeringens omsorg for dem utenfor arbeidslivet var begrunnelsen da den innførte aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år. Når Hauglie tar til orde for å innføre aktivitetsplikt også for dem over 30, og plikt til norskopplæring for innvandrere uten tilstrekkelige

norskkunnskaper, betyr det gjerne at regjeringen har gjort seg gode erfaringer?

ROBIN HOOD HUSET, et møtested og ressurs-senter for økonomisk vanskeligstilte i Bergen, har kontakt med mange som står utenfor arbeidslivet, både innvandrere og norskfødte. Vår erfaring tilsier at noe må gjøres med retten til både generelt kvalifiserende aktivitetstiltak og språk-opplæring. Hvert semester tilbyr vi over 120 gratis norskkursplasser og hjelp til jobbsøking, og mange jobber frivillig for å få arbeidstrening, bedre norskkompetansen og få en referanse.

Blant kursdeltakerne finner en arbeid-smigranter som er blitt arbeidsledige, flyktninger som er ute av introduksjons-programmet, familieinnvandrede som har brukt opp sin rett til norskopplæring eller som aldri har hatt noen slik rett. Noen får sosialhjelp, andre dagpenger, andre forsørges av familie. Behovet for tilbudene er større enn vi kan møte, og våre brukere forteller at heller ikke Navs tjenester kan gi tilstrekkelig tilbud til

dem som trenger hjelp for å komme i arbeid.

SOSIALHJELP ER MENT å være en kortvarig ytelse, med mål om at den enkelte skal bli selvhjulpent. Mottakerne bør derfor ha rett til meningsfull, relevant og kvalifiserende aktivitet, også norskopplæring ved behov. Inntektserstattende ytelser fra den statlige delen av Nav må også medføre en slik rett, og Nav må få mulighet til å tilby dette. I dag blir for mange gående for lenge uten reell hjelp til å komme tilbake i jobb. I ytterste konsekvens skaper dette nye sosialklienter.

På Robin Hood Huset har vi sett for mange eksempler på at personer som sterkt ønsker å komme i arbeid, møtes med passivitet eller avslag fra Nav når de ber om eller søker om bistand til arbeidstrening eller tilpasset norskopplæring. Vi har sett arbeidslystne og utålmodige mennesker gå veien fra sosialhjelp til overgangsstønad eller dagpenger og tilbake til sosialhjelp, før de etter flere års runddans endelig har fått innvil-

get kvalifiseringsprogram eller andre arbeidsmarkedstiltak. Skal målet om retur i arbeidslivet nås, må kapasitet og sosialfaglig kompetanse hos Nav styrkes. Veileder og klient trenger tid til å bli kjent for å sammen finne rett hjelp. Godt sosialt arbeid krever relasjonsbygging ansikt til ansikt.

I TILLEGG TIL ØKT bemanning i Nav trengs det økte bevilgninger til tiltak, om en skal lykkes med å få folk ut av passivitet. Høsten 2018 hadde mange Nav-kontorer i Bergen brukt opp tiltaksbudsjettene sine, og flere sosialhjelpsmottakere måtte derfor vente over tre måneder på tiltak. Når situasjonen er slik, hjelper det ikke med aktivitetsplikt. Skal plikten ha noe for seg, må den speiles av en like selvskrevne rett til meningsfylt og kvalifiserende aktivitet.

Folk flest vil være virksomme og selv-forsørget. Både den enkelte og samfunnet vil vinne på at vi gjør alt vi kan for å hjelpe dem som står utenfor inn.

STØRRE RETTIGHETER: Skal plikten til å være i aktivitet ha noe for seg, må den speiles av en like selvskrevne rett til aktivitet, skriver Marcus Amano.

ARKIVFOTO: EIRIK BREKKE